

سَلَامٌ عَلَيْهَا
نور فاطمه زهرا



کتابخانه دیجیتال
www.noorfatemah.org



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عطر ولایت

نویسنده:

حبیب الله صادقی

ناشر چاپی:

زائر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست	۵
عطر ولایت	۷
مشخصات کتاب	۷
سخن ناشر	۷
تقدیر و تشکر	۹
سخن مترجم	۹
تقریظ به قلم : استاد و علامه محقق آیه الله شیخ جعفر سبحانی دام ظلّه	۱۰
تاریخچه زندگی سیوطی	۱۲
دیباچه	۱۲
اشاره	۱۲
الف	۱۲
قسمت اول	۱۲
قسمت دوم	۱۵
ب	۱۶
ح	۱۶
خ	۱۷
د	۱۷
ذ	۱۷
ر	۱۸
س	۱۸
ش	۱۹
ص	۱۹
ع	۱۹

ف	۲۱
ق	۲۱
ک	۲۲
ل	۲۲
م	۲۳
ن	۲۴
و	۲۵
لا	۲۵
درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان	۲۵

عطر ولایت

مشخصات کتاب

سرشناسه: سیوطی عبدالرحمن بن ابی بکر، ق ۹۱۱ - ۸۴۹ عنوان قراردادی: [اریج العیبر بتجدید مناقب الامل من الجامع الصغیر. برگزیده فارسی - عربی عنوان و نام پدیدآور: عطر ولایت در فضایل و مناقب خاندان رسالت برگرفته از کتاب الجامع الصغیر جلال الدین سیوطی تألیف حبیب الله صادقی ترجمه محمدرضا انصاری محلاتی مشخصات نشر: قم زائر، امور فرهنگی آستان مقدسه حضرت معصومه علیه السلام ۱۳۷۷. مشخصات ظاهری: ص ۷۱ شابک: ۹۶۴-۶۴۰۱-۷-۰۰؛ ۹۶۴-۶۴۰۱-۷-۰۰ وضعیت فهرست نویسی: فهرست نویسی قبلی موضوع: احادیث اهل سنت -- قرن ۹ ق موضوع: خاندان نبوت -- فضائل -- احادیث موضوع: سیوطی عبدالرحمن بن ابی بکر، ۹۱۱ - ۸۴۹ ق -- سرگذشتنامه شناسه افزوده: زائر، آستانه مقدسه قم موسسه فرهنگی اقتصادی زائر شناسه افزوده: صادقی حبیب الله شناسه افزوده: انصاری محلاتی محمدرضا رده بندی کنگره: ۵/۱۲۴/۵ BP/س ۹ الف ۴۰۴۲۱۶ ۱۳۷۷ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۱۱ شماره کتابشناسی ملی: ۷۷-۱۸۰۶۸

سخن ناشر

یا فاطمه اشفعی لی فی الجَنَّةِ فَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ شَأْنًا مِنَ الشَّأْنِ بِيْ گمان بر گستره بی کران هستی، آفریدگانی پاکتر، والا تر و ارجمند تر از اهل بیت علیهم السلام نمی توان یافت، چرا که آنان خاندانی هستند که آفریدگار هستی به اراده تخلف ناپذیرش ایشان را برگزیده، چنان که باید از آلودگیهای آشکار و پنهان پاکشان ساخته، و آنان را بر همه مخلوقاتش مزیت و برتری بخشیده، بلکه افلاک و افلاکیان را به طفیل وجود نازنین و پربرکت آنان پدید آورده است. علاقه ژرف و محبت شگرف پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نسبت به آنان که در کلمات و بیانات گوناگون آن حضرت بازتابی خیره کننده و حیرت انگیز دارد، فرایند یک وابستگی شدید عاطفی و برخاسته از پیوندهای خویشاوندی نبوده است، آزادمردی رهیده از تعلقات خاکی که پیوسته از سرچشمه زلال وحی سیراب می گردد و با ملکوت آسمانها پیوندی تنگاتنگ و پر رمز و راز دارد، ابر مردی بدور از لغزش و گناه، مصون از فراموشی و خطا که جز بخاطر خدا با کسی دوستی نمی ورزد یا دشمنی نمی کند و به گواهی صریح قرآن، هرگز از سر هوی و هوس سخنی بر زبان نمی راند، درباره افراد خاصی از خانواده خود، حالاتی نشان داده و جملاتی فرموده است که عقل در برابرش انگشت تحیر به دندان می گزد و اندیشه از شگفتی فرو می ماند، برآستی این چه دودمانی است که سر سلسله همه پیامبران الهی چنین مشتاقانه بسویشان می شتابد و چنین فروتنانه به آنان عشق می ورزد صفحه ۵ بی تردید آیات نورانی و مقدسی که در شأن اهل بیت علیهم السلام فرود آمده - و بر تارک همه آنها آیه تطهیر - به تنهایی برای نمایاندن جایگاه رفیع و با عظمت این خاندان بسنده است، اما از آنجا که گفتار و کردار مترجم وحی، تفسیری است دقیق، گویا و رسا بر کلام حق، که مقصود و مفهوم آیات را به درستی بر همگان آشکار می سازد و هر گونه شک و تردیدی را قاطعانه می زداید، پیامبر بزرگوار اسلام صلی الله علیه و آله و سلم بارها و بارها با سخن و عمل خویش، معنی و مفهوم اهل بیت را روشن ساخت و موهبتهای عظیمی را که خداوند منان به ایشان ارزانی داشته است بر شمرد، بطوری که هیچ گونه شبهه و شائبه ای در این زمینه بر جای نماند و حجت بر اهل تحقیق و جویندگان حقیقت تمام گشت. با این همه، هنوز پیکر پاک رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به خاک سپرده نشده بود که دنیا پرستان و خیانت پیشگان خفاش صفتی که از دیرباز آزمندانه و مزورانه در کمین نشسته بودند، فرصتی یافتند تا با فریب و نیرنگ و دست یازیدن به زر و زور، نقشه های دیرین خویش را جامع عمل بپوشانند و با محروم ساختن اهل بیت علیهم السلام از حقشان، خود سرنوشت جهان اسلام را به دست گیرند و تاریخ را از مسیر واقعی آن منحرف سازند. و این گونه بود که بزرگ بانوی اسلام

و فخر زنان جهان صدیقه طاهره، علی رغم آن همه توصیه های فراوان و موکدی که پدر بزرگوارش درباره مقام و منزلت وی ابراز داشته بود، مظلومانه به شهادت رسید و امیر المومنین با آن قدرت و شهامت و شجاعتی که در میدانهای گوناگون به نمایش گذاشته بود، برای حفظ اصل اسلام، از حق مسلم خود برای خلافت چشم پوشید و سکوت اختیار نمود و خانه نشین شد. صفحه ۶ این انحراف و تغییر مسیر اولیه، موجب گردید که حوادث تلخ و ناگوار و رویدادهای دلخراش و تکان دهنده ای در تاریخ اسلام به وقوع بپیوندد و انسانهای بی گناه بسیاری به خاک و خون در غلتند، امامان معصوم، این وارثان بحق پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و مفسران راستین قرآن، یکی پس از دیگری به دست زورگویان و ستمگرانی به شهادت می رسیدند که خود را جانشین رسول خدا می نامیدند، دوستان و هواداران و پیروان اهل بیت علیهم السلام در زندانها و سیاهچال های مخوف و هراس آور به بند کشیده می شدند و به شکنجه های مرگبار و توانفرسا گرفتار می آمدند و یا از شهر و دیار خویش تبعید می گشتند و دارایی هایشان توسط والیان و دست نشاندهگان خلیفه مصادره می شد. از نظر دستگاه حاکم، بر زبان آوردن فضایل و مناقب خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم گناهی نابخشودنی به شمار می آمد که تاوانی جز مرگ و نیستی در پی نداشت، هیچ راوی و محدثی حق نداشت حدیثی بنگارد یا بازگو کند که در آن فضیلتی برای یکی از معصومین ذکر شده باشد، و در برابر این فشار خرد کننده، ترویج و تبلیغ و جعل روایات دروغینی که مدح دشمنان ایشان را در برداشت بشدت مورد تشویق قرار می گرفت و جوایز و هدایای بزرگی در مقابل آن پرداخت می شد. صفحه ۷ در همان روزگاران تیره و تاری که حاکمان سنگدل و بیرحم اموی و عباسی، محو آثار اهل بیت علیهم السلام را در سرلوحه برنامه های مهم خود قرار داده بودند و مبارزه بی امانی را در این راستا دنبال می کردند، محدثان شیعه خطرات مهیب را به جان می خریدند و این گونه روایات را سینه به سینه نقل می کردند و در کتابهایشان می نگاشتند. امّا عظمت این خاندان و بزرگی شأن و منزلت آنان هنگامی روشن تر می شود که دریابیم کسانی مناقب آنان را در این زمینه همفکر و هم عقیده بوده اند. بی تردید ویژگیهای اهل بیت علیهم السلام چنان درخشنده و تابناک است که هیچ کس را یارای مخفی نگاه داشتن آن نیست و می بینیم توسط محدثانی بر صفحه کاغذ نقش بسته است که خود از مدافعان و توجیه گران سلطه غاصبانه دشمنان آنان به شمار می روند. این راویان، پیروی و دفاع از مکتبی را پذیرفته بودند که تنها در مورد امامت و پیشوایی جامعه اسلامی حقی برای اهل بیت قائل نیست بلکه آنان را در برابر پیشوایان چهارگانه خویش، بعنوان یک مرجع با صلاحیت و صاحب نظر در امور دینی به رسمیت نمی شناسد! آری، عطر دل انگیز ولایت چنان فضای تاریخی را آکنده است که هر کوششی در جهت نابودی و بی اثر ساختن آن، نتیجه ای جز رسوایی و شکست به بار نمی آورد. صفحه ۸ از دانشمندان نامی و چیره دست اهل سنت که این راه را پیموده، عبدالرحمان سیوطی است که پیرو مذهب شافعی بوده است. وی برخی از مناقب و فضایل خاندان گرانقدر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم را در کتاب خود الجامع الصغیر بطور پراکنده نقل کرده است. دانشمند گرانمایه و محقق ارجمند حضرت حجه الاسلام و المسلمین حاج شیخ حبیب الله صادقی دامت اضافاته با سلیقه و دقتی تحسین برانگیز این احادیث را از سراسر آن کتاب گردآوری نموده و بطور مجزا با نام اریج العیر بتجريد مناقب الآل من الجامع الصغیر به معنی برخاستن بوی خوش از عبیر در اختیار عاشقان و شیفتگان اهل بیت علیه السلام قرار داده است. این کتاب ارزشمند مزین است به تقریظ عالمانه استاد معظم حضرت آیه الله سبحانی دام ظلّه که نشان دهنده اهتمامی است که استاد برای این تألیف قائل است. نکته مهم و قابل تأمل در این تألیف، جایگاه علمی و موقعیت تحقیقی سیوطی است. وی که از بزرگان و پیشوایان اهل سنت به شمار می رود، کتابهای فراوانی در زمینه های: تفسیر، علوم قرآن، فقه، ادبیات، حدیث، رجال و... به رشته تحریر در آورده است و گفته اند که تألیفات او به پانصد رساله بالغ می شود که همگی از ارزش و اعتبار و اهمیت بسیاری برخوردارند. صفحه ۹ امید است که فضلا و محققین و پژوهشگران حوزه و دانشگاه سعی و کوشش خود را در راه احیا و نشر فضایل و مناقب آل عصمت علیهم السلام مبذول دارند و نصوص نبوی را شرح و بسط داده و مدالیل واقعی آن را با شیوه ای علمی و محققانه ارائه نمایند، تا جهان اسلام

بلکه سایر مکاتب و ادیان و مذاهب از آن استفاده کنند و راه روشن خود را در این جهان ظلمانی پیدا کنند، چرا که اهل بیت علیهم السلام یکی از دو ثقل است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم آن را به میراث و ودیعه نهادند و همگان را به تمسک به این دو ثقل موطف و مکلف و ملتمز فرموده اند. آستانه مقدسه حضرت فاطمه معصومه علیها سلام بر آن است کتابهایی را که موجب تقویت بنیان اخوت اسلامی و نشر فرهنگ اهل بیت علیهم السلام است نشر نماید. امید است این کار مورد قبول خداوند قرار گیرد و عنایات کریمه اهل بیت علیها سلام شامل حال همه ما گردد. اللهم اجعلنا من المتمسکین بولایه امیر المومنین و الأئمه الطاهرين المعصومین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین مدیریت فرهنگی آستانه مقدسه حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها صفحه ۱۰ بسم الله الرحمن الرحیم

تقدیر و تشکر

الحمد لله رب العالمین و الصلاه و السلام علی سیدنا و نبینا محمد و آله الطیبین و الطاهیرین و اللعن الدائم علی اعدائهم اجمعین الی قیام یوم الدین. هنگامی که این مجموعه با عنوان: اریح العبیر. بتجرید مناقب آل من الجامع الصغیر انتشار یافت به برکت نام مقدس عترت طاهره علیهم افضل صلوات الله الملك المئان با استقبال عام و خاص مواجه گردید و بزرگان و صاحب نظران طی نامه های متعدد و شفاهاً این جانب را مورد تقدیر و تشویق فراوان قرار دادند که به این وسیله از همه آن بزرگواران سپاس گزیریم. از همان ابتدای انتشار کتاب پیشنهادهای گوناگونی برای ترجمه کتاب به فارسی به این جانب واصل گردید که از آن میان پیشنهاد آستانه مقدسه کریمه اهل بیت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام به نظر از همه اولی و سزاوارتر آمد، و اینک بحمد الله و المنة به صورتی بسیار جالب و مطلوب به فارسی برگردانده شده و آماده چاپ گردیده است. بر خود فرض می دانم از بذل عنایات مقام محترم تولیت آستانه مقدسه حضرت آیه الله مسعودی خمینی دام عزه که در دستیابی به این مقصود نقش اساسی ایفا فرمودند و نیز از مساعدت ها و تلاشهای بی دریغ مسئول محترم بخش فرهنگی آستانه مقدسه حضرت حجه الاسلام و المسلمین حاج آقای عباسی صمیمانه تشکر نمایم. همچنین از مترجم و محقق ارجمند حوزه علمیه قم حضرت حجه الاسلام و المسلمین جناب آقای انصاری محلاتی که در ترجمه این اثر، ذوق و سلیقه فراوان به کار برده اند قدر دانی می نمایم. صفحه ۱۱ امیدوارم که این خدمت ناقابل مورد قبول و عنایت آستان ملکوتی آقا و مولایمان حضرت ولی عصر روحی و جسمی لثراب مقدمه الفداء قرار گرفته و در روزی که نه دارایی به کار می آید و نه فرزند به کار آید. والسلام علیکم و رحمه الله قم المقدسه - حبیب الله صادقی صفحه ۱۲

سخن مترجم

قضایل و مناقب معصومین علیهم السلام و ویژگیهایی که به آنان اختصاص یافته، خاندان رسالت را در اوج عظمت قرار داده و آنان را به عنوان انسانهایی که مظهر صداقت، ایمان، زهد، تقوا و دیگر فضیلتهای انسانی هستند معرفی نموده است. در نخستین گام، اگر بخواهیم ارزش والای این خاندان را از دیدگاه قرآن بشناسیم، با آیه تطهیر رو به رو می شویم که خداوند، هر گونه پلیدی را از آنان زدوده و چنانکه باید، آنان را پاک ساخته است: انما یرید الله لیزهبن عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیراً ۱. بنابر این، اهل بیت رسالت علیهم السلام انسانهایی هستند پاک و پیراسته از هر گونه زشتیها و نا پاکیهایی اخلاقی که به خاطر این جایگاه والا، خداوند آنان را پیشوای مردم قرار داده و به پیروی از دستوراتشان فرمان داده است: یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم ... ۲. قرآن در برخی دیگر از آیاتش نیز خاندان رسالت را به نوعی ستوده و از آنان به عظمت و بلندی مقام یا نموده است: آیات نخستین سوره دهر، آیه ذی القربی، آیه اکمال دین، آیه فرود آمده در ماجرای لیله المبت و ده ها آیه دیگر که یا به طور صریح و یا به صورت تأویل در شأن این خاندان نازل شده است گواه های راستینی بر این مدعا هستند. پاورقی

۱ احزاب : ۳۳. ۲ نسا : ۹۵. صفحه ۱۳ از قرآن که بگذریم ، سراسر روایات منقول از طرق امامیه ، بیانگر شأن والای معصومین علیهم السلام است . به حق باید گفت روایاتی که از این طریق به دست ما رسیده است سیمای پر فروغ پیشوایان معصوم ما را چنان که باید ، به خوبی شناسانده و ارزش و عظمت آنان را برای ما منعکس ساخته است . فضایل و مناقب این خاندان آن گاه برای ما جالبتر و شگفت انگیزتر است که به یک سلسله از روایت که از طریق اهل سنت در این رابطه نقل شده است نظر بیفکنیم . آری اگر گروهی مخالف ، فردی را بستانند و از او به نیکی و عظمت یاد کنند ، نشانه آن است که فضیلت و منقبت آن فرد در اوج کمال و پر فروغتر از پرتو خورشید بر صفحه آسمان است . کتاب حاضر که توسط دوست ارجمندم ، دانشمند گرانمایه ، حجه الاسلام و المسلمین آقای حاج شیخ حبیب الله صادقی بنام اریح العبیر تألیف شده ، روایتی است از این دست ، که جلال الدین سیوطی شافعی آن ها را در کتاب خود الجامع الصغیر آورده و ایشان آن روایات را برگزیده و به ترتیب حروف الفبا تنظیم نموده است . متن این کتاب به خاطر اهمیت موضوع آن مورد استقبال خوانندگان به ویژه عرب زبانان در کشورهای مختلف اسلامی قرار گرفته است . برای آنکه فارسی زبانان نیز از این کتاب بهره مند شوند، بهش فرهنگی آستانه مقدسه حضرت کعصومه علیها السلام - که بحق در این چند سال اهیر گامهای ارزشمندی در زمینه نشر معارف اهل بیت علیهم السلام و حفظ آثار پر برکت انقلاب اسلامی برداشته است - در صدد برآمد که ترجمه این کتاب را در اختیار خوانندگان محترم قرار دهد . پیشنهاد ترجمه را آغاز نمودم و پس از چندی کتاب به صورتی که هم اکنون در اختیار شماست شکل گرفت . در ترجمه تلاش شده است که عبارات در عین مطابقت دقیق با متن ، روان و سلیس باشد و اگر در موردی به عنوان توضیح ، واژه ای بر آن افزوده شده ، آن واژه میان دو قلاب قرار گیرد ، تا افزوده ها از اصل ترجمه جدا و مشخص باشد . به امید آنکه خداوند به ما توفیق دهد که در مسیر زندگی خود همواره پیرو خاندان رسالت باشیم و آنان را اسوه و الگویی شایسته برای خود بدانیم . صفحه ۱۴ محمد رضا انصاری محلّاتی دی ماه ۱۳۷۵ صفحه ۱۵

تقریظ به قلم : استاد و علامه محقق آیه الله شیخ جعفر سبحانی دام ظلّه

بسم الله الرحمن الرحيم زهرا علیها سلام گوهری درخشان در دامان پیامبر پیرامون شخصیت فاطمه علیها السلام دختر پیامبر ، و گل شکوفای بوستان وحی کتابهای فراوان نگاشته شده است . هریک از نگارندگان ، گوشه ای از شخصیت ان حضرت را معرفی نموده و به بعدی از ابعاد زندگی او پرداخته اند . برخی عبادت و شب زنده داری و خضوع او در برابر پروردگارش را به قلم آورده اند . برخی دیگر پیرامون زهد و کناره گیری او از زیورهای دنیا - به رغم اینکه زنی جوان و در آغازین سالهای عمر بود - سخن گفته اند . گروه سوم خطبه های طنین افکن و سخنان درخشان او را که نشانگر فصاحت و بلاغت و تسلط وی به معارف دینی است گرد آورده اند ، تا می رسد به گروه چهارم و پنجم و با همه اینها هیچ کس از عظمت و قداست این گوهر نهان جز آفریدگارش آگاهی ندارد ، همو که آیه : اِنَّمَا یُرِیدُ اللّٰهُ لِیُذْهِبَ عَنْکُمُ الرِّجْسَ اَہْلِ الْبَیْتِ وَ یُطَهِّرَکُم تَطْهِیراً ۱ صفحه ۱۶ را در شان وی فرود آورد و در شان خانه اش این آیه را نازل نمود : فِی بَیْتِ اِذْنِ اللّٰهِ اَنْ تَرْفَعَ وَ یَذْکُرَ فِیْہَا اسْمَہ . آری ، تنها خدا او را می شناخت و فقط پدر بزرگوارش که وی در دامان او تربیت یافت و در کنار او رشد نمود از شخصیت وی آگاهی داشت ، زیرا او بهترین معرف فاطمه علیها سلام بود ، و کسی بود که در گفتار و کردارش نه کوتاهی می نمود و نه گزافه گویی می کرد . ما در این مقدمه کوتاه فرصت آن را نداریم که تمام آنچه را پیامبر درباره فاطمه علیها سلام گفته است بیان کنیم . توضیح سخن را تنها بر عهده این کتاب که چاپ آن در اختیار خوانندگان محترم قرار گرفته و بیانگر بخشی از سخنان پیامبر در شان آن حضرت است می گذاریم . کتاب حاضر آنچه را که از فضایل و مناقب فاطمه علیها سلام و ویژگیهای فرزندان او در کتاب الجامع الصغیر تألیف محدث آگاه و محقق بزرگوار : حافظ جلال الدین عبدالرحمن سیوطی بیان شده ، گرد آورده است . در حقیقت خداوند به مولف دانشمند این کتاب آقای شیخ حبیب الله صادقی حفظه الله این توفیق را داده که در ابواب گوناگون آن کتاب نقل

شده است جمع آوری کند و برای آنکه به سهولت به آنها دست یافته شود و مورد استفاده قرار گیرد، آنها را طبق حروف الفبا تنظیم نماید و با این کار چشم دوستان خاندان رسالت و پیروانش یویژه دوستاران فاطمه علیها السلام سرور زنان جهان را که روزگار به وجود او افتخار می کند و شرافتش هماره جاوید است روشن سازد. پاورقی ۱ احزاب: ۳۳. ۲ نور: ۳۶. هنگامی که پیامبر آیه: فی بیوت اذن الله ان ترفع را قرائت نمود، مردی برخاست و گفت: ای پیامبر خدا! این خانه ها کدامند؟ فرمود: خانه پیامبران. در این میان ابوبکر برخاست و در حالی که به خانه علی و فاطمه اشاره می کرد پرسید: ای پیامبر خدا! آیا این خانه نیز از آن خانه هاست؟ فرمود: آری از بهترین آنهاست. علامه سیوطی، الدر المنثور، ج ۵، ص ۵۰. صفحه ۱۷ ما ضمن تقدیر و سپاسگزاری از مولف گرانقدر، امید ان داریم که این کار نخستین گام باشد برای گامهای دیگری که در راه گسترش فضایل خاندان رسالت علیهم السلام برداشته می شود، باشد که از این رهگذر دلهای شیعیان قوت گیرد و مسلمانان غیر شیعه نیز به سوی حقیقت راه یابند. و الله ولی التوفیق. جعفر سبحانی اول جمادی الثانی ۱۴۱۴ هـ صفحه ۱۸ خداوند فرموده است: قل لا اسالکم علیه اجرا الا الموده فی القربى و من یقترب حسنه نزد له فیها حسناً ان الله غفور شکور. شوری: ۲۳ [ای پیامبر! به مردم بگو: من برای این [تبلیغ رسالت] مزدی از شما نمی خواهم مگر دوستی درباره خویشاوندان، و هر کس کار نیکی انجام دهد [و طاعتی اندوزد]، برای او پاداش آن را خواهیم افزود. بیقین خداوند آمرزنده و قدر شناس است. فرزدق می گوید: من مشعر حبه دین و بغضهم کفر و قربهم منجی و معصم ان عدّ اهل التقی کانوا ائمتهم أو قیل من خیر اهل الارض؟ قیل: هم خاندان پیامبر گروهی هستند که دوستی آنان نشانه ایمان و دشمنی با آنان نشانه کفر است و نزدیک شدن به آنان سبب رهایی و مصون ماندن از عذاب دوزخ است. اگر پرهیزگاران را به شمار آورند، پیشوایانشان اینانند، و اگر درباره بهترین مردم روی زمین سؤال شود در پاسخ اینان معرفی میشوند. صفحه ۱۹ و شافعی گفته: یا آل بیت رسول الله حکم فرض من الله فی القرآن انزلہ کفاکم من عظیم الدقر انکم من لم یصل علیکم لا صلوه له ای خاندان منزلت شما همین بس که هر کس [در نماز] بر شما درود نفرستد نمازی نخوانده است. و همو گفته است: لو فتشوا قلبی ألفوا به سطرین قد خطا بلاکاتب العدل و التوحید فی جانبی و حبّ اهل البیت فی جانب اگر درون قلبم را جستجو کنند، دو سطر در آن خواهند یافت که ان دو سطر بدون نویسنده ای نگارش یافته است. در یک سوی ان عدل و توحید، و در سوی دیگرش محبت خاندان رسالت نگاشته شده است و نیز چنین گفته است: یا را کباً بالمحصب من منی و اهتف بساکن خیفها و الناهض سحراً اذا فاض الحجيج الی منی فیضاً کملتظم الفرات الفاض و أخبرهم انی من الثفر الذی لولا اهل البیت لیس بناقض إن کان رفضاً حبّ آل محمّد فلیشهد الثقلان انی رافی صفحه ۲۰ ای سوره! در ریگستان منی در ننگ کن و ساکنان مسجد خیف و کسانی را که سرحگاهان - آن دم که حاجیان چون رود خروشان فرات به سوی منی سرازیر می شوند - به پا می خیزند صدا زن، و به آنان خبرده که من از کسانی هستن که هرگز محبت خاندان رسالت را از دست نخواهم داد. اگر دوستی خاندان محمّد رفض است، پس جنّ و انس گواهی دهند که من رافضی هستم. شیخ شمس الدین بن عربی می گوید: رایت ولائی آل طه فریضه علی رغم اهل البعد یورثنی القربى فما طلب المبعوث أجراً علی الهدی بتبلیغه الا الموده فی القربى ب رغم آنان که از خاندان رسالت دورند، من اعتقاد دارم که ولایت اهل بیت فریضه ای است که موجب نزدیک شدن من به آنان می گردد. چرا که فرستاده خدا برای رهبری و تبلیغ رسالت خود هیچ مزدی در خواست نکرد، جز آنکه نسبت به نزدیکانش محبت ورزند. و چه نیکو سروده است آن که گفته: هم القوم من أصفاهم الودّ مخلصاً تمسّک فی أخره بالسبب الاقوی هم القوم فاقوا العالمین ماثراً محاسنها تجلی و آیاتها تروی مولاتهم فرض و جبهه هدی و طاعتهم قرب و ودهم تقوی اینان کسانی اند که هر از روی اخلاص به آنان محبت ورزد، در صفحه ۲۱ آخرت به نیرومندترین وسیله چنگ زده است. اینان کسانی اند که در خصلتهای پسندیده بر جهانیان برتری جسته اند، خصلتهای نیکویی که هماره می درخشد و نشانه هایش زبانزد همگان است. ولایت آنان فریضه، و دوست داشتنشان [نشانه هدایت، و فرمانبرداری از آن] مایه [تقرب، و مودتشان] نشانگر [پرهیزگاری است. صفحه ۲۲]

تاریخچه زندگی سیوطی

وی دانشمند فرزانه حافظ ، ابو الفضل جلال الدین عبدالرّمن بن کمال الدّین ابی بکر بن محمّد سیوطی ، معروف به ابن السیوطی شافعی مصری است که شب یکشنبه اول ماه رجب سال ۸۴۹ هـ در قاهره دیده به جهان گشود . در احاطه نسبت به علوم و فضایل ، از نوابغ عصر خود به شمار می رفت و از علوم و فنون مختلف بهره داشت و پیرامون تألیفاتی از خود به جای گذاشت . می گویند تألیفات وی افزون بر پانصد جلد کتاب بوده که از رساله های یک ورق و دو ورقی تا کتابهای چند جلدی را شامل می شده است . او در تحریم منطق نیز کتابی نگاشته است . سیوطی مدّعی اجتهاد بود و در برخی از تألیفاتش خود را به عنوان نو آور قرن نهم معرّفی نموده است ، و همین ادّعا سبب گردیده که گرفتاریهای فراوانی برای او پدید آید . داوودی شاگرد او می گوید : وی دویست هزار حدیث از حفظ بوده است . او نزد گروهی همچون : بلقینی ، مناوی ، ابو عبّاس شَمّنی ، محی الدّین کافجی ، حافظ قاسم بن قطلو بغا ، برهان بقاعی ، شمس سخاوی و دیگران درس آموخته بود ، و اساتید او در اجازه و قرائت و سماع به ۱۵۰ نفر می رسیدند که نامشان را در معجم خود گرد آوری نموده است . کتب زیر از معرف ترین تألیفات اوست : صفحه ۲۳-۱- الدّر المنثور فی تفسیر بالمأثور . ۲- الاتقان فی علوم القرآن . ۳- البهجه المرضیه فی شرح الالفتیه . ۴- الخصائص الکبری . ۵- اللّثالی المصنوعه فی الاحادیث الموضوعه . ۶- تاریخ الخفا . ۷- طبقات النحاه . ۸- الحاوی للفتاوی . ۹- جمع الجوامع معروف به النجام الکبیر . ۱۰- الجامع الصغیر که از الجامع الکبیر اقتباس شده و ما احادیث مجموعه حاضر را از آن برگرفته ایم . و کتابهای دیگری که تعداد آنها فراوان است و انتشار یافته اند . وی سحرگاه شب جمعه ۱۹ جمادی الأوّل سال ۹۱۱ هـ درگذشت و در حوش قوصون بیرون باب القرافه مصر به خاک سپرده شد . صفحه ۲۴

دیباجه

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم ستایش از آن خداوندی است که خاندان پیامبرش را به فضیلتهای فراوان اختصاص داد و آنان را اخترانی هدایتگر قرار داد تا در هر تاریکی و گرفتاری ، کشتی نجات این امت باشند ، و درود و سلام فراوان خدا بر همو که خداوند وی را به عنوان بهترین پیامبر بر انگیخت و به عنوان بهترین پیشوا بر دیگران بر تر داد ، و بر خاندانش ، آن پیشوایان راستین که برگزیدگان خلقتند . این کتاب مجموعه کوچکی است پیرامون مناقب خاندان بزرگوار پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم که از کتاب الجامع الصّیغیر من احادیث البشیر التّذیر تألیف جلال الدّین ابو الفضل عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی شافعی برگرفته شایسته ، و خدا توفیق دهنده و هدایت کننده به راه راست است . صفحه ۲۵

الف

قسمت اول

۱- قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : آل محمد کلّ تقی ۱ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : هر انسان پرهیزگار از آل محمد است . ۲- قال صلی الله علیه و آله و سلم : علیّ فی الجّنه .. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : علی در بهشت خواهد بود ۳- قال صلی الله علیه و آله و سلم : اتانی ملک فسلم علیّ ، نزل من السما لم ينزل قبلها ، فیشرنی انّ الحسن و الحسین سیدا شباب اهل الجّنه ، و آن فاطمه سیده نسا اهل الجّنه ۲ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : فرشته

ای نزد من آمد و بر من سلام کرد. او از آسمان فرود آمد، که فرود آمدنش سابقه نداشت، و به من نوید داد که حسن و حسین دو سرور جوانان اهل بهشتند و فاطمه سرور زنان اهل بهشت است. پاورقی ۱ در المعجم الصّغیر نیز همین گونه است، چنانکه این لال، تمام، عقیلی و حاکم در تاریخ خود و بیهقی چنین آورده اند. ۲ این حدیث را نسایی نیز نقل نموده و حاکم آن را به همین مضمون روایت کرده و گفته: این حدیث صحیح است، و ذهبی آن را ثابت دانسته است. صفحه ۲۶-۴-قال صلی الله علیه و اله احب اهلی الی فاطمه ۱: پیامبر خدا صلی الله علیه و اله فرمود: فاطمه نزد من محبوب ترین کسان من است. ۵-قال صلی الله علیه و اله: احب اهل بیتی الی الحسن و الحسین ۲: پیامبر خدا صلی الله علیه و اله فرمود: حسن و حسین نزد من محبوب ترین خاندان منند. ۶-قال صلی الله علیه و اله: احبوا الله لما یغذوکم به من نعمه و احبونی لحب الله و احبوا اهل بیتی لحبی ۳: پیامبر خدا صلی الله علیه و اله فرمود: خدای را بخاطر آنکه از نعمتهایش به شما غذا می دهد دوست بدارید و مرا بخاطر دوستی خدا دوست بدارید و خاندانم را بخاطر دوستی من دوست بدارید. ۷-قال صلی الله علیه و اله L اخبرنی جبریل ال حسینا یقتفل بشاطی الفرات ۴: پیامبر خدا صلی الله علیه و اله فرمود: جبرئیل به من خبر داد که حسین در کنار فرات کشته می شود پاورقی ۱ ترمذی ای حدیث را حسن و حاکم آن را صحیح دانسته است. طرابلسی، طبرانی، دیلمی و دیگران نیز این حدیث را از اسامه نقل نموده اند. ۲ ابو یعلی نیز این حدیث را نقل کرده و ترمذی آن را حسن دانسته است. ۳ این حدیث را ترمذی و حاکم صحیح دانسته اند، و ذهبی در تلخیص آن را ثابت دانسته است. ۴ احمد در مسند مثل این حدیث را نقل نموده است. صفحه ۲۷-۸-قال صلی الله علیه و اله و سلم: آخلفونی فی آهل بیتی: پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: در مورد خاندانم جانشین من باشید. ۹-قال صلی الله علیه و اله و سلم: ادبوا اولادکم علی ثلاث خصال: حب نیکم، و حب آهل بیه، و قراه القرآن، فانّ حملة القرآن فی ظلّ الله یوم لا ظل الا ظله مع أنبیائه و أصفیائه: پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: فرزندانانتان را بر سه خصلت تربیت کنید: دوستی پیامبرتان و دوستی خاندان وی و تلاوت قرآن، زیرا حاملان قرآن در روزی که هیچ سایه ای جز سایه رحمت خدا نیست، با پیامبران و برگزیدگان او در سایه {رحمت} الهی خواهند بود. ۱۰-قال صلی الله علیه و اله و سلم: اراف امتی ... و اقضاهم علی ...: پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: مهربان ترین امت من .. و آشنا ترین آنان به داوری علی است ... ۱۱-قال صلی الله علیه و اله و سلم: اشتدّ غضب الله علی من آذانی فی عترتی ۲ پاورقی ۱ سمه ودی می گوید: روشن است که اسامه داوری، دانش اوست، و در فیض القدیر شرح الجامع الغیر ج ۱، ص ۴۵۹-۴۶۰ آمده است که: گفته اند همان گونه که وی در علوم ظاهری آشنا ترین اصحاب به قضاوت بود، داناترین آنان به علوم باطنی نیز به شمار می رفت. حکیم ترمذی در مورد سخن پیامبر که به علی فرمود: حلّه ای را بپوش که برای تو پنهان نموده ام گفته است: به عقیده ما این حلّه، حلّه توحید است، زیرا علی در خدا شناسی تقم داشت و به همین جهت بر تمامی اصحاب پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم برتری جسته بود. ۲ این حدیث از ابو نعیم نقل شده است. صفحه ۲۸ پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: خشم خدا، بر کسی که مرا در مورد خاندانم آزار دهد شدید خواهد بود. ۱۲-قال صلی الله علیه و اله و سلم: افضل نساء اهل الجنة خدیجه بنت خویلد، و فاطمه بنت محمد، و مریم بنت عمران، و آسیه بنت مزاحم امراه فرعون ۱. پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم: برترین زنان اهل بهشت خدیجه دختر خویلد، فاطمه دختر محمد، مریم دختر عمران، و آسیه دختر مزاحم همسر فرعون است. ۱۳-قال صلی الله علیه و اله و سلم: اللهم اجعل رزق آل محمد فی الدنیا قوتاً. پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: خداوندا! در دنیا خوراکی کافی روزی خاندان محمد کن. ۱۴-قال صلی الله علیه و اله و سلم: أما بعد، ألا أيها الناس فانما أنا بشر یوشک أن یأتی رسول ربی فأجیب، وأنا تارک فیکم ثقلین: أولهما کتاب الله فیہ الهدی والنور، من استمسک به وأخذ به کان علی الهدی، ومن أخطأه ضل، فخذوا بکتاب الله تعالی واستمسکوا به، وأهل بیتی أذکرکم الله فی أهل بیتی، أذکرکم الله فی أهل بیتی. پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: اما بعد، ای مردم بدانید که من هم بشری هستم و نزدیک است فرستاده پروردگار و فرشته مرگ نزد من آید و پاورقی ۱ حاکم گفته است: این حدیث صحیح است

، و ذهبی آن را ثابت دانسته است . ۲ این حدیث را بخاری در کتاب الرقاق نقل نموده است . ۳ فخر رازی می گوید : خدای بزرگ ، خاندان پیامبر را در پنج چیز برابر ساخته است : در دوستی و تحریم صدقه و پاکی و سلام و درود ، و این ویژگیها برای دیگران قرار داده نشده است . فیض القدر ، ج ۲ ، ص ۱۷۴-۱۷۵ . صفحه ۲۹ ندایش را پاسخ می گویم ، و من دو چیز گرانقدر در میان شما بر جای می گذارم : نخستین آنها کتاب خداست که در آن رهنمود و نور است ، هر کس به آن چنگ زند و آن را بگیرد ، بر {راه} هدایت است و هر کس از آن منحرف گردد گمراه شده است . پس کتاب خدای بزرگ را بگیرید و به آن چنگ در زنید ، و {دیگر} خاندان من است که خدا را در مورد خاندانم به شما یاد آوری می کنم : {آری} خدا را در مورد خاندانم به شما یاد آوری می کنم . ۱۵- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان الله اصطفی کنانه من ولد اسماعیل ، واصطفی قریشاً من کنانه ، واصطفی من قریش بنی هاشم ، واصطفانی من بنی هاشم : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : خداوند از میان فرزندان اسماعیل کنانه را برگزید ، و از میان کنانه قریش را انتخاب کرد ، و از میان قریش بنی هاشم را برگزید ، و از میان بنی هاشم مرا انتخاب نمود . ۱۶- ان الله تعالی اصطفی من ولد ابراهیم اسماعیل ، واصطفی من ولد اسماعیل بنی کنانه ، واصطفی من بنی کنانه قریشاً ، واصطفی من قریش بنی هاشم ، واصطفانی من بنی هاشم . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : خدای بزرگ از میان فرزندان ابراهیم اسماعیل را برگزید ، و از میان فرزندان اسماعیل بنی کنانه را انتخاب نمود ، و از میان بنی کنانه قریش را برگزید ، و از میان قریش بنی هاشم را انتخاب کرد ، و از میان بنی هاشم مرا برگزید . صفحه ۱۷۳۰- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان الله تعالی أمرنی بحب أربعة ، وأخبرنی أنه یحبهم : علی منهم وأبوذر ، والمقداد ، وسلمان . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : خدای بزرگ مرا به دوستی چهارتن فرمان داده است و به من خبر داده که خود نیز آنان را دوست می دارد : علی از آنان است و نیز ابوذر و مقداد و سلیمان قال - صلی الله علیه و آله وسلم : ان الله تعالی أمرنی أن أزوج فاطمة من علی . ۱ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : خدای بزرگ به من فرمان داده است که فاطمه را به عقد علی در آورم . ۱۹- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان الله تعالی جعل ذریه کل نبی فی صلبه ، وجعل ذریته فی صلب علی بن أبی طالب : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : خدای بزرگ نسل هر پیامبری را در صلب وی قرار داده و نسل مرا در صلب علی بن ابی طالب نهاده است . ۲۰- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان الله تعالی حرم علی الصدقة وعلی أهل بیتی : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : خدا بزرگ صدقه را بر من و خاندانم حرام ساخته است ۲۱- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان الصدقة لا تنبغی لآل محمد ، انما هی أوساخ الناس : پیامبر خدا صدقه برای ما خاندان محمد سزاوار نیست ، زیرا آن چرک و کثافت اموال مردم است . پاورقی ۱ این سخن را هنگامی پیامبر فرمود که ابوبکر و عمر به خواستگاری فاطمه آمدند و پیامبر آنها را رد کرد و فاطمه را به علی تزویج نمود . ۲ یعنی فرزندان وی را تنها از فاطمه قرار داده ، و از ویژگیهای آن حضرت این است که فرزندان دخترش منسوب به او هستند . صفحه ۲۲۳۱- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان الصدقة لا- تحل بنا ، و ان مولی القوم منهم ۱ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : صدقه برای ما حلال نیست ، و همانا سرپرست مردم از خود آنان است . ۲۳- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان ابنی هذا سید ، و لعل الله ان یصلح به بین فئتين عظیمتين من المسلمین : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود صلی الله علیه و آله وسلم این پسر من حسن بزرگوار است ، و امید می رود که خداوند به وسیله او میان دو گروه عظیم از مسلمانان را سامان دهد . ۲۴- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان عده الخفاء بعدی عده نقباء ، موسی : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : جانشینان بعد از من ۲ ، به تعداد سرگردگان {قوم} موسی خواهند بود . ۲۵- قال صلی الله علیه و آله وسلم : ان فاطمه احصت فرجها فحرمها الله و ذریتها علی النار : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود : فاطمه دامنش را پاک نگاه داشت ، از این رو خداوند او و فرزندان او را بر آتش حرام ساخت . پاورقی ۱ این حدیث را احمد نیز نقل نموده و حاکم گفته که موافق شرط شیخین بخاری و مسلم است ، و ذهبی آن را ثابت دانسته است . ۲ مقصود جانشینان بحق پیامبرند ، و گر نه ستمکاران هرگز نمی توانند جانشین پیامبر باشند ، این حدیث اشاره ای نیز به خلافت امامان

دوازده گانه دارد . صفحه ۳۲-۲۶. قال صلی الله علیه و آله و سلم : انّ مثل اهل بیتی فیکم مثل سفینه نوح ، من رکبها نجا و من تخلف عنها هلك :

قسمت دوم

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : مثل خاندان من در میان شما مثل کشتی نوح است ، هر کس بر آن سوار شد رهایی یافت و هر کس از آن بازماند نابود گردید ۱ . ۲۷- قال صلی الله علیه و آله و سلم : انا آل محمد لا تحلّ لنا الصدقه : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : صدقه برای ما خاندان محمد حلال نیست . ۲۸- قال صلی الله علیه و آله و سلم : انّی تاریک فیکم خلیفتین : کتاب الله حبل ممدود ما بین السما و الارض ، و عترتی اهل بیتی ، و انّهما لن یتفرقا حتّی یردا علی الحوض ۲ : پاورقی ۱ وجه تشبیه آن است که از میان قوم نوح آنان که سرنشین کشتی بودند رهایی یافتند ، پیامبر نیز برای اقمش رهایی را در سایه تمسک به خاندان رسالت مقرر فرموده و خاندان خود را وسیله ای برای دستیابی به آنان قرار داده و امت را وارد نموده است که به دوستی اهل بیت و ریسمانشان چنگ زنند و برای آنکه نعمتهای الهی را سپاس گفته باشند آنان را بزرگ بشمارند و رهنمودهای دانشمندانشان را فرا گیرند ، زیرا هر کس این راه را برگزیند ، از تاریکیهای مخالفت رهایی یافته و شکر نعمتهای پی در پی خدا را به جای آورده است ، و هر کس از آنان باز بماند ، در دریافی کفر و سرکشی غرق گشته ، سزاوار آتش شده است ، چرا که دشمنی با آنان - چنانکه در بعضی روایات آمده است - سبب ورود در آتش خواهد بود . فیض القدیر ، ج ۲ ، ص ۵۱۹ . ۲ این حدیث را ابو یعلی و حافظ عبد العزیز بن اخضر جنابذی نیز نقل نموده اند . سمهودی می گوید : در این باب افزون بر بیست تن از صحابه وجود دارند . صفحه ۳۳ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : من دو جانشین در میان شما بر جای می گذارم : کتاب خدا ، که ریسمانی است میان آسمان و زمین کشیده شده است ، و عترتم که خاندان منند ، این دو از یکدیگر جدا نمی شوند تا بر حوض { کوثر } در آیند ۱ . ۲۹- قال صلی الله علیه و آله و سلم : انا دار الحکمه و علی بابها : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : من سرای حکمت و علی در آن است ۲ . پاورقی ۱ یعنی اگر دستورات کتاب خدا را به کار بستید و از نواهی آن باز ایستادید و به رهنمودهای عترتم راه یافتید و از روش آنان پیروی نمودید هدایت یافته اید و گمراه نخواهید شد . قرطبی می گوید : این سفارش و تاکید عظیم می رساند که احترام خاندان پیامبر و نیکویی با آنان و تعظیم و دوست داشتیشان ، همانند واجبات موکّد که برا هیچ کس عذری در تخلف از آنها نیست ، واجب است . این علاوه بر آن ارتباطی است که ما می دانیم آنان با پیامبر دارند و جزیی از او به شمار می آیند ، چرا که آنان ریشه های او هستند و از وی نشأت گرفته اند ، چنانکه پیامبر فرمود : فاطمه پاره تن من است . در عین حال بین امیه در برابر این همه حقوق عظیم به مخالفت و نافرمانی برخاسته و خون خاندانش را به زمین ریختند . زنان و کودکانشان را به اسارت برده و خانه هایشان را ویران نموده اند . شرافت و فضیلت آنان را انکار کرده و نسبت به آنان لعن و ناسزا روا دانستند و با وصیت مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم به مخالفت برخاستند و با هدف و آرزوی او رویا رویی نمودند . راستی چه شرمنده اند آنگاه که در برابر او قرار می گیرند و چه رسوایند روزی که بر او عرضه می شوند ! فیض القدیر ، ج ۳ ، ص ۱۴-۱۵ . ۲ یعنی علی بن ابی طالب همان دری است که از آن می توان وارد حکمت گردید . راستی این مقام و منزلت چقدر بالاست ، و کسانی که پنداشته اند مقصود از علی بابها این است که در آن سرا بلند است . و علی را از علو به معنی ارتفاع و بلندی گرفته اند ، به پنداری باطل که هرگز برای آنان سودمند نیست دست یافته اند . فیض القدیر ، ج ۳ ص ۴۶ . صفحه ۳۴-۳۳ قال صلی الله علیه و آله و سلم : انا مدینه العلم و علی بابها . فمن اراد العلم فلیات الباب ۱ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : اوّل من اشفع له یوم القیامه من امتی اهل بیتی ، ثم الاقرب فالاقرب من قریش ، ثم الانصار ، ثم من آمن بی و اتبعنی من الیمن ، ثم من سائر العرب ، ثم الاعاجم ، و من اشفع له اوّلا افضل ۲ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : نخستین کسانی را که از میان امتم

در روز رستاخیز شفاعت می کنم خاندان منند ، سپس از قریش آنان که به من نزدیکتر و نزدیکترند ، آنگاه از انصار ، و سپس از مردم یمن آنان که به من ایمان آورده و از من پیروی نموده اند ، آنگاه از دیگر مردم عرب و سپس از غیر عربها شفاعت می کنم ، و کسانی را که در اول شفاعت می کنم { اهل بیت من } از همه برترند . ۳۲- قال صلی الله علیه و آله و سلم : اول من يلحقني من اهلي انت يا فاطمه ، و اول من يلحقني من ازواجي زينب ، وهي اطولكن كفاً : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : ای فاطمه ! نخستین کسی که از خاندانم به من می پیوندد تو هستی ، و نخستین همسرانم که به من ملحق می شود زينب است . و او در بخشش و عطا برترین شماست . پاورقی ۱ این حدیث را احمد بدون جمله فمن اراد العلم .. نقل نموده است . علامه احمد بن محمد بن صدیق حسنی غماری مغربی پیرامون تصحیح این حدیث شریف کتابی نگاشته و آن را فتح الملك العلی بضمه حدیث باب مدینه العلم علی نام نهاده است . ۲ این حدیث را دارقطنی در کتاب الافراد آورده و ابو طاهر مخلص نیز آن را در ششمین حدیث خود نقل نموده است . صفحه ۳۵ ۳۳- قال صلی الله علیه و آله و سلم : الا احدثکم باشقی الناس ؟ رجلین : احیمر ثمود الذی عقر الناقة ، و الذی یضربک یا علی علی هذه حتی یبل منها هذه ۱ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : آیا از بدبخت ترین مردم به شما خبر ندهم ؟ { بدبخت ترین مردم } دو کسند : آن مردک سرخ روی ثمودی که ناقة را پی کرد و آن کس که بر قرق سر تو - ای علی - ضربه ای می زند تا آنکه محاسنت از خون سرت رنگین شود . پاورقی ۱ این حدیث را احمد و بزاز نیز نقل نموده اند . صفحه ۳۶

ب

۳۴- قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : بعض بنی هاشم و الانصار کفر و بغض العرب نفاق : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : دشمنی با بنی هاشم و انصار کفر ۱ ، و دشمنی با عرب دو رویی است ۲ . پاورقی ۱ یعنی اگر کسی با بنی هاشم بدان سبب که خویشاوندان پیامبرند ، و با انصار از آن جهت که یاور و پشتیبان او هستند ، دشمنی کند ، آشکارا کفر ورزیده است . فیض القدیر ، ج ۳ ، ص ۲۰۵ . ۲ این حدیث را مسلم با همین مضمون روایت کرده است . صفحه ۳۷

ح

۳۵- قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : حسبک من نساء العالمین : مریم بنت عمران ، و خدیجه بنت خویلد ، و فاطمه بنت محمد ، و آسیه امراه فرعون ۱ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : از زنان جهانیان مریم دختر عمران ، خدیجه دختر خویلد ، فاطمه دختر محمد و آسیه همسر فرعون { در برتری بر زنان } تو را بسنده است . ۳۶- قال صلی الله علیه و آله و سلم : حسین منی و انا منه ، احب الله من احب حسینا ، الحسن و الحسین سبطان من الاسباط ۲ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : حسین از من است و من از او هستم . خدا دوست دارد هر کسی را که حسین را دوست بدارد . حسن و حسین دو نوه از نوه های منند . ۳۷- قال صلی الله علیه و آله و سلم : الحسن و الحسین سیدا شباب اهل الجنة : پاورقی ۱ حاکم گفته : این موافق شرط شیخین است ، و ذهبی آن را ثابت دانسته است . ۲ در روایت ترمذی آمده است : حسین سبط من الاسباط . قاضی می گوید : سبط فرزندان فرزند است ، یعنی : او از فرزندان من است . در حقیقت پیامبر با این بیان و این بعضیت تاکید کرده و آن را تثبیت نموده است ، و احتمال می رود که مقصود از آن در اینجا این باشد که از او قبیله ای منشعب می شود و خلق کثیری از نسل وی پدید می آیند . در این صورت این جمله اشاره به آن است که نسل او از همه بیشتر و پایدارتر است و مساله نیز چنین بوده است . مرقاه المفاتیح ، ج ۵ ، ص ۶۰۵ . صفحه ۳۸ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : حسن و حسین دو سرور جوانان اهل بهشتند ۱ . ۳۸- قال صلی الله علیه و آله و سلم : الحسن و الحسین سیدا شباب اهل الجنة ، و ابوهما خیر منهما : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : حسن

و حسین دو سرور جوانان اهل بهشتند و پدرشان بهتر از آنهاست . ۳۹- قال صلی الله علیه و آله و سلم : الحسن و الحسین سیدا شباب اهل الجنة الا- ابنی الخاله عیسی بن مریم و یحیی بن زکریا ، و فاطمه سیده نساء اهل الجنة : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : حسن و حسین دو سرور جوانان اهل بهشتند بجز عیسی بن مریم و یحیی بن زکریا که پسر خاله یکدیگرند ، و فاطمه سرور زنان اهل بهشت است . ۴۰- قال صلی الله علیه و آله و سلم : الحسن منی ، و الحسین من علی : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : حسن از من و حسین از علی است . ۴۱- قال صلی الله علیه و آله و سلم : الحسن و الحسین شرفا العرش ، و لیسا بمعلقین : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : حسن و حسین دو گوشواره عرشند ۲ ولی آویزان نیستند پاورقی ۱ ترمذی گفته : این حدیث حسن و صحیح است ، و سیوطی گفته : این حدیث متواتر است . ۲ دیلمی می گوید : یعنی : به منزله دو گوشواره چهره اند . شنف گوشواره آویخته به گوش را گویند ، و مقصود آن است که یکی از آنها در طرف راست عرش و دیگری در طرف چپ آن قرار دارد . فیض القدیر ، ج ۳ ، ۴۱۵ . صفحه ۳۹

خ

۴۲- قال رسول الله صلی الله علیه و آله : خدیجه خیر نساء عالمها ، و مریم خیر نساء عالمها ، و فاطمه خیر نساء عالمها : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : خدیجه بهترین زنان مردم زمانش ، و مریم بهترین زنان مردم زمان خود ، و فاطمه بهترین زنان مردم زمان خویش است . ۴۳- قال صلی الله علیه و آله فرمود : خمس من اوتیهن لم یعذر علی ترک عمل الآخره : زوجه صالحه ، و بنون ابرار ، و حسن مخالطه الناس ، و معیشه فی بلده ، و حب ال محمد صلی الله علیه و آله ۱ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : پنج چیز است که به هر کس داده شود ، در ترک عمل آخرت معذور نیست : زن شایسته ، فرزندان نیکوکار ، معاشرت نیکو با مردم ، گذران زندگی در شهر و دوستی خاندان محمد صلی الله علیه و آله . ۴۴- قال صلی الله علیه و آله : خیر اخوتی علی ، و خیر اعمامی حمزه : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : بهترین برادرانم علی ، و بهترین عموهام حمزه است . پاورقی ۱ این حدیث را ابو نعیم نقل نموده است . صفحه ۴۰ ۴۵- قال صلی الله علیه و آله : خیر نساء العالمین اربع : مریم بنت عمران ، و خدیجه بنت خدیلد ، و فاطمه بنت محمد ، و آسیه امراه فرعون ۱ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : بهترین زنان جهانیان چهار نفرند : مریم دختر عمران ، خدیجه دختر خویلد ، فاطمه دختر محمد و آسیه همسر فرعون . پاورقی ۱ این حدیث را دیلمی نیز نقل نموده است . صفحه ۴۱

د

۴۶- قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :الدنيا لا تنغی لمحمد و لال محمد ۱ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : دنیا نه برای محمد شایسته است و نه برای خاندان محمد ۲ . پاورقی ۱ این عطا، الله گفته : خداوند دنیا را برای آن خوش نداشته و آخرت را سرای پاداش آنان قرار داده است ، زیرا این سرای گنجایش آنچه را که خدا می خواهد به آنان عطا کند ، ندارد ، و خداوند قدر و منزلت آنان را بالا-تر از این قرار داده است که در سرایی که پایداری برای آن نیست به آنان پاداش دهد . فیض القدیر ، ج ۳ ، ص ۵۵۱ . ۲ این حدیث را دیلمی نیز با دو طریق نقل نموده است . ۴۲

ذ

۴۷- قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : ذکر علی عبادہ : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود : یاد علی عبادت است ۱ . پاورقی ۱ مناوی گفته : یعنی عبادت خداست و خدا در برابر آن پاداش می دهد . صفحه ۴۳

ر

۴۸- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: رجم الله ليها، اللهم ادر الحق معه حيث دار: پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود: رحمت خدا بر علی باد! بار خدایا! در هر حال حق را با علی همراه گردان. صفحه ۴۴

س

۴۹- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: سألت ربّي ان لا يدخل احداً من اهل بيتي النار فاعطانيها ۱: پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود: من از پروردگارم خواستم که هیچ یک از خاندان مرا وارد آتش نکند { خداوند } هم خواسته مرا پذیرفت.

۵۰- قال صلى الله عليه وآله وسلم: سبعة لعنتهم و كل نبیّ مجاب: الزائد في كتاب الله، و المكذب بقدر الله، و المستحلّ حرمه الله، و المستحل من عترتي ما حرم الله، و التارك لسنتي، و المستأثر بالفئ، و المتجبر بسلطانة ليغز من اذلّ الله و يذلّ من اعزّ الله: پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود: هفت نفرند که من و هر پیامبری که دعایش پذیرفته است، آنان را لعنت نموده ایم: کسی که بر کتاب خدا بیفزاید، و کسی که مقدّرات خدا را دروغ بشمارد، و کسی که حرام خدا را حلال بداند، و کسی که حرمت خدا را در مورد خاندانم حلال بشمارد، و کسی که سنت مرا ترک کند، و کسی که غنیمت را به خود اختصاص دهد، و کسی که بخاطر قدرتش زورگویی کند تا به آن کس را که خدا خوار ساخته عزیز گرداند و آن کس را که خدا عزیز ساخته خوار گرداند. پاورقی ۱ این حدیث را ابو سعید در شرف النبوة نقل کرده، و ابن سعد و همچنین ملا در سیره خود آن را از او نقل نموده اند. این حدیث از دیدگاه دیلمی و فرزندش بدون سند است. صفحه ۴۵ ۵۱- قال صلى الله عليه وآله وسلم: ستة لعنتهم - لعنهم الله - و كل نبیّ مجاب: الزائد في كتاب الله، و الكذب بقدر الله تعالى، و المتسلط بالجبروت فيعزّ بلك من اذلّ الله و يذلّ من اعزّ الله، و المستحلّ لحرم الله، و المستحلّ من عترتي ما حرم الله، و التارك لسنتي. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود: شش نفرند که من و هر پیامبری که دعایش پذیرفته است آنان را لعنت نموده ایم - خدا لعنتشان کند -: کسی که بر کتاب خدا بیفزاید، و کسی که مقدرت خدا را دروغ بشمارد، و کسی که به زور چیره شود تا آن کس را که خدا خوار ساخته عزیز گرداند و آن کس را که خدا عزیز ساخته خوار گرداند، و کسی که حرمت خدا را در مورد خاندانم حلال بشمارد، و کسی که سنت مرا ترک کند.

۵۲- قال صلى الله عليه وآله وسلم: سمى هارون ابنه شبراً شبيراً، و ائى سميت ابني الحسن و الحسين كنا سمى به هارون ابنه: پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود: هارون دو پسرش را شبر و شبیر نام نهاد، و من دو پسر را حسن و حسین نام نهادم همان گونه که هارون دو پسرش را به این نامها نامگذاری کرد ۱. ۵۳- قال صلى الله عليه وآله وسلم: سيدات نساء اهل الجنة اربع: مريم، و فاطمه، و خديجه، و آسية ۲: پاورقی ۱ این حدیث را ابو نعیم و دیلمی و طبرانی نیز نقل نموده اند. ۲ حاکم گفته: این حدیث بر اساس شرط شیخین صحیح است، و ذهبی آن را ثابت دانسته و طبرانی همانند آن را روایت نموده است. صفحه ۴۶ پیامبر خدا ز فرمود: سرور زنان اهل بهشت چهار نفرند: مريم، و فاطمه، خديجه و آسية. ۵۴- قال صلى الله عليه وآله وسلم: سيكون بعدى خلفا ومن بعدد الخلفا امراه ومن بعد الامرا، ملوك، و من بعد الملوك جابره، ثم يخرج رجل من اله بيتي يملأ الارض عدلاً كما ملئت جوراً، ثم يومر بعده القحطاني، فوالذى بعثني بالحق ما هو بدونه: پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود: بزودی پس از من خلیفه ها، و پس از خلیفه ها فرمانروایان، و پس از فرمانروایان و پس از پادشاهان ستمگرانی خواهند آمد، آنگاه مردی از خاندانم ظاهر می شود و زمین را از عدل پر می کند چنانکه از ستم پر شده است، و پس از آن قحطانی به امارت می رسد. سوگند به آن کسی که مرا بحق برانگیخته است، این { امارت } بدون { ظهور } وی نخواهد بود. ۵۵- قال صلى الله عليه وآله وسلم: السّيق ثلاثه: فالسابق الى موسى يوشع بن نون، و السابق الى عيسى صاحب يس، و السابق الى محمّد عليّ بن ابي طالب:

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: سبقت گیرندگان { در ایمان به پیامبران } سه نفرند: یوشع بن نون در ایمان به موسی بر دیگران سبقت گرفت، و صاحب یس { حبیب نجار } در ایمان به عیسی بر دیگران پیشی گرفت، علی بن ابی طالب هم در ایمان به محمد بر همه مردم سبقت جست ۱. پاورقی ۱ مناوی گفته: راستی این چه فضیلت بزرگی برای علی علیه السلام است، و چه بسیار صفات برجسته ای که در او وجود داشت که دیگران از آن برخوردار نبودند. صفحه ۴۷

ش

۵۶- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: شباب اهل الجنة ...: حسين و حسين ...: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: حسن و حسین از جوانان اهل بهشتند. ۵۷- قال صلى الله عليه وآله وسلم: شفاعتي لامتي من احب اهل بيتي: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: شفاعت من به آن گروه از ائمت اختصاص دارد که خاندانم را دوست داشته باشند. ۵۸- قال صلى الله عليه وآله وسلم: الشفعا، خمسة: القرن، و الزّجم، و الامانه، و نيكم، و اهل بيته پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: شفاعت کنندگان پنج تن خواند بود: قرآن، خویشاوندی، امانت، پیامبرتان و خاندانش. صفحه ۴۸

ص

۵۹- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: صلّوا على و اجتهدوا في الدعاء، و قولوا: اللهم صلّ على محمد و على آل محمد، و بارك على محمد و آل محمد، كما باركت على ابراهيم، أنّك حميدٌ مجيدٌ ۱: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: بر من درود بفرستید و در نیایش بکوشید و بگویید: بار خدایا! بر محمد و خاندان محمد درود فرست، و برکت خود را بر محمد و خاندان محمد فرود آور، چنانکه بر ابراهیم و خاندان ابراهیم فرود آوردی، یقین تو ستوده و بزرگواری. ۶۰- قال صلى الله عليه وآله وسلم: الصّدّيقون ثلاثة: حزّيل مومن آل فرعون، و حبیب النّجار صاحب آل یس، و علی بن ابی طالب: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: راستگویان سه نفرند، حزّیل مومن آل فرعون، حبیب نجار یار آل یس، و علی بن ابی طالب. ۶۱- قال صلى الله عليه وآله وسلم: الصّیدّيقون ثلاثة: حبیب النّجار مومن آل یس الذی قال: یا قون اتّبعوا المرسلین و حزّیل مومن آل فرعون الذی قال: اتقتلون پاورقی ۱ ابو نعیم، ابن منده، ابن عبد البرّ و عبد الله بن احمد بن حنبل نیز این حدیث را نقل نموده اند. صفحه ۴۹ رجلاً ان يقول ربّي الله و علی بن ابی طالب، و هو افضلهم ۱: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: راستگویان سه نفرند: حبیب نجار مومن آل یس که گفت: ای قوم من! از فرستادگان خدا پیروی کنید، و حزّیل مومن آل فرعون که گفت: آیا مردی را می کشید که می گوید پروردگارم خداست؟! و علی بن ابی طالب که برترین آنهاست. پاورقی ۱ این حدیث را ابن مردویه و دیلمی نیز نقل نموده اند. صفحه ۵۰

ع

۶۲- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: عادی الله من عادی علیها: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: خداوند دشمن کسی است که دشمن علی باشد. ۶۳- قال صلى الله عليه وآله وسلم: عشره فی الجنّة: النّبی فی الجنّة ... و علی فی الجنّة ...: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: ده نفر اهل بهشتند { که از ایشان است پیامبر خدا و علی ۶۴- قال صلى الله عليه وآله وسلم: علی اخي فی الدنیا و الاخره ۱: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی در دنیا و آخرت برادر م است. ۶۵- قال صلى الله عليه وآله وسلم: علی اصلي و جعفر فرعی: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی ریشه و جعفر شاخه من است. ۶۶- قال صلى الله عليه وآله وسلم: علی امام البره، و قاتل الفجره، منصور من نصره، مخذول من خذله: پیامبر خدا صلی

الله علیه و آله و سلم: علی پیشوای نیکوکاران و کشنده تبهکاران است، هر کس او را یاری کند، یاری خواهد شد و هر کس دست از یاریش بردارد رسوا خواهد گردید. پاورقی ۱ دیلمی نیز این حدیث را نقل نموده است، و در المعجم الاوسط طبرانی از او امامه نقل شده که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم میان مردم برادری قرار داد و میان خود و علی نیز برادری برقرار کرد. صفحه ۵۱

۶۷- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ باب حطّه، من دخل منه كان مؤمناً، و من خرج منه كان كافراً: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی باب حطّه ۱ است، هر کس از آن وارد شود مؤمن، و هر کس از آن خارج شود کافر است ۲. ۶۸- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ عیبه علمی ۳: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: عل مخزن علم من است. ۶۹- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ مع القرآن و القرآن مع علیّ، لن یفترقا حتی یردا علیّ الحوض ۴: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی با قرآن، و قرآن با علی است، هرگز از یکدیگر جدا نمی شوند تا در کنار حوض { کوثر } بر من وارد شوند. ۷۰- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ منّی و انا من علیّ، و لا یودّی عنّی الا انا و علیّ: پاورقی ۱ یعنی راه فروریختن گناهان است. ۲ یعنی همان گونه که خداوند ورود خاضعانه بنی اسرائیل به دروازه شهر را وسیله آمرزش آنان قرار داد، برای این امت نیز دوستی علی و راهیابی به هدایت و پیروی از راه او و پذیرفتن ولایتش را وسیله آمرزش و ورود به بهشت و رهایی از آتش قرار داده است، و مقصود از خرج منه، خرج علیه است یعنی کسی که بر او خروج کند فیض القدر، ج ۴، ص ۳۵۶. ۳ عیبه چیزی است که انسان اشیای گرانبهای خود را در آن نگهداری می کند. این درید گفته: این از سخنان کوتاه پیامبر است که هیچ کس پیش از او به آن مثل نزده است. پیامبر با این سخن علی را به کارهای باطنی خود که هیچ کسی جز او از آنها آگاهی ندارد اختصاص داده است و این نهایت ستایش علی علیه السلام است. فیض القدر، ج ۴ ص ۳۵۶. ۴ حاکم گفته: این حدیث صحیح است، و ذهبی آن را ثابت دانسته است. صفحه ۵۲ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی از من است و من از علی هستم، و هیچ کس { جز خودم یا علی } دین مرا { از سوی من ادا نمی کند. ۷۱- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ منّی بمنزله راسی من بدنی: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی نسبت به من به منزله سر در بدن من است ۱. ۷۲- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ منّی بمنزله هارون من موسی، الاّ انه لا نبی بعدی: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی نسبت به من به منزله هارون نسبت به موسی، جز آنکه پس از من پیامبری وجود ندارد. ۷۳- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ بن ابی طالب مولی من کنت مولاه: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عل بن ابی طالب سرور هر کسی است که من سرور اویم. ۷۴- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ یزهر فی الجّنه ککواکب الصّیج لاهل الدنیا ۲: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی در بهشت می درخشد چنانکه اختران بامداد برای مردم دنیا می درخشند. ۷۵- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ یعسوب المومنین ۳، و المال یعسوب المنافقین: پاورقی ۱ این تعبیر شدّت ارتباط و اتصال به آن حضرت را می رساند. ۲ این حدیث را حاکم نیز نقل نموده است. ۳ یعسوب به معنی سرور و سالار است. صاحب کتاب المحکم می گوید: یعسوب شاه زنبوران است، سپس استعمال آن شایع شده تا جایی که به هر رئیسی یعسوب گفته اند. ثعلب می گوید: یعسوب زنبور نری است که جلو زنبوران حرکت می کند و از آنها دفاع می نماید. صفحه ۵۳ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: علی سرور مومنان است، و دارایی و ثروت سرور منافقات. ۷۶- قال صلی الله علیه و آله و سلم: علیّ یقضی دینی: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی دین مرا ادا می کند. ۷۷- قال صلی الله علیه و آله و سلم: عمّار تقتله الفئه الباغیه: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: یک گروه ستمگر عمّار را خواهد کشت ۱. ۷۸- قال صلی الله علیه و آله و سلم: عنوان صحیفه المومن حبّ علیّ بن ابی طالب: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: عنوان نامه عمل مومن، دوستی علی بن ابی طالب است ۲. پاورقی ۱ یعنی: گروه ستمگری که از اطاعت امام راستین بیرون رفته است. طبرانی در روایتی جمله التّاکبه عن الحق را نیز بر آن افزوده است. مقصود از این گروه، گروه معاویه است، چنانکه در روایت طبرانی و دیگران به تفصیل آمده است، و این از معجزات پیامبر به شمار می رود، زیرا اخبار از غیبی

است که به وقوع پیوسته است. فیض القدیر، ج ۴، ص ۳۵۹. در این روایت برای علی علیه السلام و عمار بن یاسر رضی الله عنه فضیلت آشکاری به چشم می خورد. ۲ یعنی: دوستی علی نشانه ای است که مومن در روز رستاخیز به آن شناخته می شود. مناوی نیز چنین است. من می گویم: در دنیا نیز همین گونه است. خداوند ما را بر دوستی او بمیراند و با مودّت وی ما را به سوی خود برگرد آمین. صفحه ۵۴

ف

۷۹- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: فاطمه بضعة ١ مني، فمن اغضبها اغضبني: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: فاطمه پاره تن من است، هر کس او را به خشم بیاورد مرا خشمگین ساخته است. ۸۰- قال صلى الله عليه وآله وسلم: فاطمه بضعة مني، يقبضني ما يقبضها، ويسطني ما يسطها، وإنّ الانساب تنقطع يوم القيامة غير نسبي و سببي و صهری: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: فاطمه پاره تن من است، آنچه وی را اندوهگین کند مرا اندوهگین می کند، و آنچه وی را شاد مان سازد مرا شادمان می سازد، و روز رستاخیز همه خویشاوندیها بجز خویشاوندی نسبی و سببی و دامادی من بریده خواهد شد. پاورقی ۱ بضعة به فتح با، پاره گوشت را گویند. گاهی نیز به کسر با خوانده می شود چنانکه در نهایی آمده است. در قاموس آمده است که بضعة به فتح با و سکون ضاد پاره گوشت است، و به ضم با و کسر آن نیز نقل شده و معنی آن این است که فاطمه جز من است، چنانکه یک تکه گوشت، جزئی از گوشت به شمار می رود. چه خوب گفته است مالک که: هیچ کس را بر پاره تن پیامبر خدا برتری نمی دهم. مرقاه المفاتیح، ج ۵، ص ۵۹۲. سهیلی به این روایت استدلال نموده است بر اینکه هر کس به فاطمه دشنام دهد کافر شده است، زیرا دشنام دادن به آن حضرت باعث خشم پیامبر می شود، و همچنین استدلال نموده است بر اینکه فاطمه از ابوبکر و عمر افض است. فیض القدیر، ج ۴، ص ۴۲۱. صفحه ۵۵ ۸۱- قال صلى الله عليه وآله وسلم: فاطمة سيدة نساء اهل الجنة، الا مريم بنت عمران ۱: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: فاطمه سرور زنان اهل بهشت است بجز مریم دختر عمران ۲. ۸۲- قال صلى الله عليه وآله وسلم لعلي عليه السلام: فاطمة احب الي منك، و انت اعز الي منها پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم به علی علیه السلام فرمود: فاطمه نزد من محبوب تر از تو است، و تو نزد من عزیزتر از او هستی. پاورقی ۱ پس معلوم می شود فاطمه از عایشه برتر است، زیرا فاطمه پاره تن پیامبر است، ولی برخی از آنان با این عقیده مخالفت کرده اند. سبکی می گوید: آنچه ما به آن اعتقاد داریم و آن را بر گزیده ایم این است که فاطمه برتر است، سپس خدیجه و آنگاه عایشه در مرحله بعد قرار دارند، و اختلاف در این مساله از ما پوشیده نیست، ولی هنگامی که نهر خدا جاری شد، نهر معقل بیهوده خواهد بود. فیض القدیر، ج ۴، ص ۴۲۱. ۲ حاکم گفته: این حدیث صحیح است، و ذهبی آن را ثابت دانسته است. ان حدیث را احمد و طبرانی نیز از ابو سعید نقل نموده اند. صفحه ۵۶

ق

۸۳- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: قلت مشارق الارض و مغاربها قلم اجد رجلاً من محمد، و قلبت مشارق الارض و مغاربها فلم اجد بنی اب افضل من بنی هاشم ۱: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: جبرئیل گفت: مشرق و مغرب زمین را زیر و رو کردم، کسی را برتر از محمد نیافتم، و مشرق و مغرب زمین را زیر و رو نمودم، فرزندان پدری را برتر از بنی هاشم نیافتم. ۸۴- قال صلى الله عليه وآله وسلم: اللهم صلّ على محمد و على آل محمد، كما صليت على ابراهيم و على آل ابراهيم، انك حميد مجيد، اللهم بارك على محمد و على آل محمد، كما باركت على ابراهيم و آل ابراهيم، انك حميد مجيد: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: بگوئید: بار خدایا! بر محمد و خاندان محمد درود فرست، چنانکه بر ابراهیم و

خاندان ابراهیم درود فرستادی ، بی گمان تو ستوده و بزرگواری . بار خدایا! برکت خود را بر محمد و خاندان محمد فرود آور ، همان گونه که بر ابراهیم و خاندان ابراهیم فرود آوردی ، بیقین تو ستوده و بزرگواری . پاورقی ۱ این حدیث را احمد در مناقب و دیگران مانند طبرانی ، بیهقی ، دیلمی ، ابن لال و محاملی نیز نقل نموده اند . صفحه ۵۷

ک

۸۵- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم للحسن عليه السلام : كخ كخ ۱ ، ارم بها ، اما شعرت أنا لاناكل الصّدقه : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود : آ ، { خرما } را نخور و از دهان بیفکن ، مگر نمی دانی که ما صدقه نمی خوریم !؟ . ۸۶- قال صلى الله عليه وآله وسلم : كلّ بني آدم ينتمون الى عصبه ، الا ولد فاطمه فانا ولّيتهم و انا عصبتهم : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود : بنی آدم همه به ریشه ای منسوبند ، مگر فرزندان فاطمه که من سرپرست و ریشه آنانم . ۸۷- قال صلى الله عليه وآله وسلم : كلّ بني انثى فانّ عصبتهم ، ما خلا ولد فاطمه فانّی انا عصبتهم و انا باوهم : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود : پسران هر دختری ریشه آنان به پدرشان وابسته است بجز فرزندان فاطمه که من ریشه آنان و پدرشان هستم . ۸۸- قال صلى الله عليه وآله وسلم : كلّ سببٍ و نسبٍ منقطع يوم القيامة ، الا سببی و نسبی : پاورقی ۱ کخ به فتح کاف و کسر آن ، و سکون خا ، با تشدید و تخفیف ، و به کسر خا ، با تنونی و غیر تنوین ، شش واژه است که برای باز داشتن کودک از خوردن چیز آلوده به کار می رود . این سخن را پیامبر آنگاه که حسن علیه السلام یک دانه از خرماهای صدقه را برداشته و در دهانش گذاشته بود ، به وی فرمود و او را از خوردن آن بازداشت . فیض القدير ج ۴ ، ص ۵۴۹ . صفحه ۵۸ پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم : روز رستاخیز هر سبب و نسبی جز سبب و نسب من قطع خواهد شد . ۸۹- قال صلى الله عليه وآله وسلم : كلّ نسب و صهر ينقطع يوم القيامة الا نسبی و صهری : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود : روز رستاخیز هر نسب و سببی جز نسب و سبب من قطع خواهد شد . ۹۰- عن امّ سلمه قالت : كانّ صلى الله عليه وآله وسلم اذا غضب لم يجترئ عليه احد الاّ عليّ : از ام سلمه ۱ نقل کرده اند که گفت : { پیامبر { هنگامی که خشمگین می شد ، هیچ کس جز علی در برابر او جرات { سخن گفتن } نداشت ۲ . ۹۱- عن ابی ثعلبه قال : كانّ صلى الله عليه وآله وسلم اذا قدم من سفر بدا بالمسجد فصلّى فيه ركعتين ، ثمّ يثنى بفاطمه ، ثمّ ياتی ازواجه : از ابو ثعلبه نقل کرده اند که گفت : پیامبر هنگامی که از سفر می آمد ، نخست وارد مسجد می شد و دو رکعت نماز می گذارد ، سپس به دیدن فاطمه می رفت ، آنگاه نزد همسرانش می آمد . ۹۲- عن عائشه قالت : كانّ صلى الله عليه وآله وسلم كثيراً ما يقبل عرف فاطمه ۳ : از عایشه نقل نموده اند که گفت : { پیامبر { بسیاری از اوقات فرق سر فاطمه را می بوسید . پاورقی ۱ این حدیث را طبرانی نیز از ام سلمه نقل نموده است . ۲ این بدان سبب بود که پیامبر از مقام و منزلت علی آگاه بود و محبت او به گونه ای در قلب پیامبر جای داشت که سخن وی را در حال خشم می پذیرفت ، و این بزرگترین فضیلت است که تنها به علی اختصاص داشت . ۳ عرف به ضمّ ، فرق سر را گویند . صفحه ۵۹

ل

۹۳- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : لتملأن الأرض جوراً و ظلماً ، فاذا ملئت جوراً و ظلماً يبعث الله رجلاً مني اسمه اسمي ... فيملوها عدلاً و قسطاً كما ملئت جوراً و ظلماً ، فلا تمنع السّيما شيئاً من قطرها و لا الأرض شيئاً من نباتها ، يمكث فيكم سبعا و ثمانياً ، فان اكثر فتسعا : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود : زمین از ظلم و ستم پر خواهد شد . آنگاه خداوند مردی از { خاندان { مرا که همنام من است ، بر می انگیزد و زمین را از عدل و داد پر می کند چنانکه از ظلم و ستم پر شده است . در آن هنگام نه آسمان چیزی از قطرات { باران { را باز می دارد و نه زمین چیزی از رویدنیها خود را منع می کند . او در میان شما هفت

یا هشت سال درنگ می نماید و اگر بیشتر شد به نه سال می رسد ۱. ۹۴- قال صلی الله علیه و آله و سلم: لَتَمْلَأَنَّ الْأَرْضَ ظُلماً و عدواناً ثُمَّ لِيُخْرِجَنَّ رَجُلٌ مِنَ الْهَيْتِ حَتَّى يَمْلَأَهَا قِسْطاً و عدلاً کَمَا مَلَأَتْ ظُلماً و عدواناً: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: زمین از ستم و تجاوز پر خواهد شد، سپس مردی از خاندان من آشکار می شود تا آن را از عدل و داد پر کند، چنانکه از ظلم و تجاوز پر شده است. پاورقی ۱ مناوی می گوید: این همان مهدی است که ظهورش در آخر الزمان انتظار می رود. صفحه ۹۵۶۰- قال صلی الله علیه و آله و سلم: لِكُلِّ شَيْءٍ أَسٌّ، و اس الایمان الورع... و لِكُلِّ شَيْءٍ سَبْطٌ، و سبط الّامه الحسن و الحسين... و لِكُلِّ شَيْءٍ مَجَنٌّ ۱ مَجَنٌّ هَذِهِ الْاُمَّةُ عَلَيَّ بَنِ ابِي طَالِبٍ: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر چیزی را پایه ای است، و پایه ایمان شدت پرهیزگاری است... و هر کسی را نوه است، و نوه این امت حسن و حسین اند... هر چیزی را سپری است و سپر این امت علی بن ابی طالب است. ۹۶- قال صلی الله علیه و آله و سلم: لَنْ تَهْلِكَ أُمَّهُنَا فِي أَوَّلِهَا، و عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ فِي آخِرِهَا، و الْمَهْدِيُّ فِي وَسْطِهَا: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: امتی که من در آغاز آن قرار دارم و عیسی بن مریم در بیان و مهدی در وسط آن قرار دارد هرگز نابود نخواهد شد ۲. ۹۷- قال صلی الله علیه و آله و سلم: لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدَّهْرِ إِلَّا يَوْمٌ لَبَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى رَجُلًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَمْلُوهَا عَدْلًا کَمَا مَلَأْتُ جُورًا: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: اگر از روزگار جز یک روز باقی نماند، خداوند بزرگ مردی از خاندانم را بر می انگیزد تا آن را ۳ از عدل پر کند چنانکه از ستم پر شده است ۴. پاورقی ۱ مَجَنٌّ سِپَر را گویند ۲. این روایت را نسایی نقل نموده است ۳. یعنی زمین را ۴. مناوی گفته: مقصود از آن مهدی است، چنانکه حدیث بعدی بیان می کند. صفحه ۹۸۶۱- قال صلی الله علیه و آله و سلم: لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمٌ لَطَوَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يَبْعَثَ فِيهِ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاظِي اسْمَهُ اسْمِي... يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطاً و عدلاً کَمَا مَلَأَتْ ظُلماً و جوراً: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: اگر از دنیا جز یک روز باقی نماند، خداوند آن روز طولانی خواهد کرد تا مردی از خاندان من که همانم من است در آن برانگیخته شود و زمین را از عدل و داد پر کند چنانکه از ظلم و ستم پر شده است ۱. ۹۹- قال صلی الله علیه و آله و سلم: لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمٌ لَطَوَّلَ اللَّهُ حَتَّى يَمْلِكَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي، يَمْلِكُ جَبَلُ الدَّيْلَمِ و الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: اگر از دنیا جز یک روز باقی نماند، خداوند آن را طولانی خواهد کرد تا مردی از خاندانم به فرمانروایی رسد و کوه دیلم و قسطنطنیه را در اختیار گیرد. پاورقی ۱ ترمذی نیز این حدیث را نقل نموده و گفته: حسن و صحیح است. صفحه ۶۲

م

۱۰۰- قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: مِثْلُ أَهْلِ بَيْتِي مِثْلُ سَفِينَةِ نُوحٍ: مَنْ رَكِبَهَا نَجَا، و مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: مثل خاندان من مثل کشتی نوح است، هر کس بر آن سوار شد رهایی یافت و هر کس از آن بازماند غرق گردید ۱. ۱۰۱- قال صلی الله علیه و آله و سلم: مِنْ خَلَفَائِكَ خَلِيفَةُ يَحْيَى الْمَالِ حَتَّى لَا يَعْدَهُ عَدَاً: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: از میان خلفای شما خلیفه ای خواهد بود که مال را چنانکه باید می بخشد و آن را به شمار نمی آورد ۲. ۱۰۲- قال صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَلَذَى يَصْلِي عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ خَلْفَهُ: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: از ما اهل بیت است کسی که {به هنگام ظهورش} عیسی بن مریم پشت سرش نماز می گذارد ۳. ۱۰۳- قال صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَذَى عَلِيًّا فَقَدْ أَذَى ۳: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس علی را بیازارد مرا آزرده است ۴. ۱۰۴- قال صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَحَبَّ الْحَسْنَ و الْحُسَيْنَ فَقَدْ أَحَبَّنِي، و مَنْ أَبْغَضَهُمَا فَقَدْ أَبْغَضَنِي: پاورقی ۱ طبرانی و ابو نعیم و دیگران نیز این حدیث را نقل نموده اند ۲. گفته اند: این همان مهدی است، چنانکه در فیض القدر، ج ۶، ص ۱۳ آمده است ۳. حاکم گفته: این حدیث صحیح است، و ذهبی آن را ثابت دانسته است. صفحه ۶۳ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس حسن و حسین را دوست بدارد مرا دوست داشته، و هر کس آن دور را دشمن بدارد مرا دشمن داشته است ۱. ۱۰۵- قال صلی الله علیه و

آله و سلم: من احبّ علیاً فقد احبّنی، و من ابغض علیاً فقد ابغضنی: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس علی را دوست بدارد مرا دوست داشته، و هر کس علی را دشمن بدارد مرا دشمن داشته است ۲. ۱۰۶- قال صلی الله علیه و آله و سلم: من سبّ علیاً فقد سبّنی، و من سبّنی سبّ الله: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس به علی دشنام دهد، به من دشنام داده، و هر کس به من دشنام دهد، به خدا دشنام داده است ۳. ۱۰۷- قال صلی الله علیه و آله و سلم: من سرّه ان ينظر الی سید شباب اهل الجنّه فليُنظر الی الحسن پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس از این شادمان است که به سرور جوانان اهل بهشت بنگرد، به حسن ۴ نگاه کند. پاورقی ۱ ترمذی نیز این حدیث را نقل نموده است، و حاکم گفته: این حدیث صحیح است، و ذهبی آن را ثابت دانسته است. ۲ حاکم گفته: این بر اساس شرط شیخین است، و ذهبی آن را ثابت دانسته، و احمد آن را با همین لفظ از امّ سلمه نقل نموده است. ۳ و هر کس به خدا دشنام دهد بدبخت ترین مردم است. در این حدیث اشاره است به اینکه میان مصطفی و مرتضی کمال اتحاد وجود دارد، به گونه ای که محبت یکی موجب محبت دیگری و دشمنی با یکی باعث دشمنی با دیگری است. فیض القدیر، ج ۶، ۱۴۷. ۴ در روایتی به جای حسن، حسین آمده است. صفحه ۶۴ ۱۰۸- قال صلی الله علیه و آله و سلم: من صنع الی احد من اهل بیتی یدا کافاته علیها یوم القیامه: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس دست یاری کردن به یکی از خاندانم دراز کند، روز رستخیز در برابر آن به او پاداش خواهم داد ۱. ۱۰۹- قال صلی الله علیه و آله و سلم: من کنت مولاه فعلی مولاه ۲: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر که من مولای او هستم، علی مولای اوست. ۱۱۰- قال صلی الله علیه و آله و سلم: من کنت ولیّه فعلی ولیّه: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس من سرپرست و رهبر اویم، علی سرپرست و رهبر اوست. ۱۱۱- قال صلی الله علیه و آله و سلم: المهدی من عترتی، من ولد فاطمه: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: مهدی از خاندان من و از فرزندان فاطمه است. ۱۱۲- قال صلی الله علیه و آله و سلم: المهدی منّا اهل البیت، یصلحه الله فی لیله: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: مهدی از ما اهل بیت است که خداوند حکومت او را یک شبه سامان می بخشد. ۱۱۳- قال صلی الله علیه و آله و سلم: المهدی منّی: اجلی الجبهه ۳، اقنی الانف ۴، یملا الارض قسطاً و عدلاً کما ملئت جوراً و ظلماً، یملک سبع سنین: پاورقی ۱ این روایت دلالت آشکاری بر عنایت خدا و پیامبر نسبت به خاندان رسالت دارد. ۲ سیوطی گفته: این حدیث متواتر است. ۳ یعنی موهای جلوی سرش آشکار است. ۴ یعنی بینی اش کشیده است. صفحه ۶۵ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: مهدی از من است، پیشانیش آشکار و بینیش کشیده است، زمین را از عدل و داد پر می کند، چنانکه از ظلم و ستم پر شده است، هفت سال هم حکومت خواهد کرد: ۱۱۴- قال صلی الله علیه و آله و سلم: المهدی رجل من ولدی، وجهه کالکوکب الدّرّی: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: مهدی، مردی از فرزندان من است که چهره اش همچون اختر فروزان است. صفحه ۶۶

ن

۱۱۵- قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: النّجوم امانٌ لّاهل السّماء، و اهل بیتی امانٌ لّامتی ۱: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: ستارگان وسیله امتیت اهل آسمانند، و خاندان من وسیله امتیت امّتم می باشند ۲. ۱۱۶- قال صلی الله علیه و آله و سلم: النّظر الی علیّ عبادہ ۳: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: نگاه کردن به علی عبادت است. پاورقی ۱ این حدیث را طبرانی و مسدّد و ابن ابی شیبّه نیز نقل نموده اند. ۲ پیامبر آنان را به ستارگان آسمان تشبیه کرده است، یعنی: همان گونه که به وسیله ستارگان طلوع کننده و غروب کننده و ثوابت و سیّارات راهیابی می شود، به خاندان رسالت نیز اقتدا می شود، و ایمنی از هلاکت به وسیله آنان خواهد بود. فیض القدیر، ج ۶، ص ۲۹۷. ۳ سید عبد العزیز بن صدیق حسنی غماری مغربی، در طریق این حدیث و تصحیح آن کتابی دارد به نام الافاده که در آن نیکو سخن گفته است. صفحه ۶۷

۱۱۷- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : واعدني ربّي في اهل بيتي : من اقرّ منهم بالتّوحيد وليّ بالبلاغ ۱ ان لا يعذبهم : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود : پروردگارم در مورد خاندانم به من وعده داده است که هر کس از آنان به توحید الهی و رسالت من اقرار نماید عذابش نکند . ۱۱۸- قال صلى الله عليه وآله وسلم : ويح عمّار تقتله الفئة الباغية ، يدعوههم الى الجّنه و يدعونه الى النار : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمود : عمّار بیچاره را یک گروه ستمگر ۲ خواهند پاورقی ۱ یعنی به آنچه من برای آن فرستاده شده ام اعتراف کند . ۲ قاضی در شرح مصابیح می گوید : مقصود از این گروه ، معاویه و طرفداران او هستند . مناوی گفته : این سخن صریح است در اینکه طرفداران معاویه که عمّار را در واقعه صفّین گشتند گروهی ستمگر بودند ، و بر این دلالت دارد که حق با علی است . قرطبی می گوید : این حدیث از استوارترین و صحیح ترین احادیث است ، و از آنجا که معاویه نتوانست آن را انکار کند ، گفت : همانا کسی که او را { از خانه } خارج ساخت به قتل رسانید . علی علیه السلام در پاسخ وی گفت : در این صورت باید پیامبر حمزه را کشته باشد که او را { از خانه } خارج ساخت . این دحیه می گوید : این پاسخ از سوی علی دلیلی است قانع کننده که پاسخ برای آن نیست و جای اعتراض ندارد . امام عبد القاهر جرجانی در کتاب الامامه می گوید فقهای حجاز و عراق از اهل حدیث و رای که مالک و شافعی و ابو حنیفه و اوزاعی و بخش اعظم متکلمین و مسلمانان از جمله آنانند اجماع کرده اند که علی در نبردش با مردم صفّین همانند نبردش با اهل جمل بر حق بوده و کسانی که با او جنگیدند افزون خواه و ستمگر بودند ، ولی این افزون خواهی موجب کفرشان نمی شود . امام ابو منصور در کتاب الفرق در توضیح عقیده اهل سنت می گوید : آنان اجماع کرده اند بر اینکه علی در نبردش با اهل جمل یعنی طلحه و زبیر و عایشه که در بصره به وقوع پیوست ، و یز در نبردش با مردم صفّین یعنی معاویه و لشکریانش بر حق بوده است . فیض القدیر ، ج ۶ ، ص ۳۶۵ - ۳۶۶ . صفحه ۶۸ کشت ، او آنان را به سوی بهشت فرا می خواند و آنای وی را به سوی آتش دعوت می کنند . ۱ . پاورقی ۱ سیوطی در خصائص گفته است : این حدیث متواتر است و بیش از ده تن از صحابه آن را روایت نموده اند . صفحه ۶۹

۱۱۹- قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : لا يزال هذا الأمر في قریش ما بقي من النّاس اثّان پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم تا هنگامی که از مردم دوتن باقی باشند ، پیوسته این امر ۱ در میان قریش خواهد بود . به یاری خداوند بزرگ و توفیق نیکوی او پایان پذیرفت ، این است پایان آنچه خواستیم در این جزوه شریف گرد آوریم ، و سپاس خدای بزرگ را ، سپاسی پاک و مبارک و فراوان ، و درود بر سرورمان محمّد صلى الله عليه وآله وسلم و خاندانش که خداوند پلیدی را از آنان زدود و چنان که باید ، پاکشان ساخت . گرد آوری این متن و توضیحات آن در شب پنجشنبه سیزدهم رجب سال ۱۴۱۳ هجری در شهر مقدّس قم ، آشیانه خاندان محمّد صلى الله عليه وآله وسلم پایان یافت ، و الحمد لله ربّ العالمین . قم - کمترین خادمان اهل بیت علیهم السلام حبیب الله بن عبد الحسن الصّادقی غفر الله تعالی له و لوالديه و للمومنین پاورقی ۱ یعنی : امر خلافت . این حدیث به خلافت امامان دوازده گانه و رهبری آنان و استمرا رهبری در میانشان تا برپایی رستاخیز ، اشاره دارد . صفحه ۷۰